

Mitä on jo tehty ja sovittu?

Ylijohtaja Riitta Kaivosoja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

**Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään
tyttöjen ja poikien tasa-arvoa -seminaari**
Säätytalo
27.10.2011

Lapsia pelaamassa pallopelejä

Roomalainen reliefi, tekijä tuntematon

Louvre

Toiselta vuosisadalta e.Kr.

- **Euroopan komission tutkimus sukupuolten oppimistuloserosta ja tasa-arvotoimenpiteistä Euroopassa 2009**
- **Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, STM 2010**
- **Segregaation lieventämistyöryhmän loppuraportti, OKM 2010**

PISA-tutkimus ja tulokset 2009

sukupuolten välinen ero

	EU27 sukupuolten ero keskiarvo	Suomi sukupuolten ero keskiarvo
Lukutaito	38.36	50,59 tyttöjen hyväksi
Matematiikan osaaminen	27,54	11,71 poikien hyväksi

Sukupuolten tasa-arvo

opetusministeriön tehtäväalueilla 2009

- **Tytöt huomattavasti poikia edellä lukutaidossa**
- **Tytöt jonkin verran parempia luonnontieteissä**
- **Pojat suoriutuvat tyttöjä paremmin matematiikassa**
- **Tasainen hakeutuminen jatko-opintoihin peruskoulun jälkeen**
- **Naiset suorittavat useammin ylioppilastutkinnon**
- **Traditionaalinen koulutusalojen jakautuminen**
- **Suomessa sukupuolinen segregatio kansainvälisesti vertailen jyrkkä**
- **Naiset suorittavat korkeakoulu- ja yliopistotutkintoja miehiä enemmän**
- **Erot edelleen tutkija- ja professoritasolla, muuttumassa**

Euroopan komission tutkimus sukupuolten oppimistuloserosta ja tasa- arvotoimenpiteistä Euroopassa

- **Lainsäädännön puitteet**
- **Sukupuolinäkökulman sisällyttäminen opetussuunnitelmiin**
- **Ammatinvalinnanohjaus**
- **Opetusmateriaalit**
- **Piilo-opetussuunnitelma**
- **Vanhempien tietoisuuden lisääminen tasa-arvoasioissa**
- **Opettajat ja koulun hallinto**
- **Opettajankoulutus**
- **Koulutuksen sukupuolinen eriytyminen**

Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta,

pääteemat:

- **Päätöksenteko: poliittinen päätöksenteko ja yritysten johtopaikat**
- **Koulutus ja tutkimus**
- **Työelämä**
- **Työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen**
- **Miehet ja tasa-arvo**
- **Naisiin kohdistuva väkivalta, lähisuhdeväkivalta ja ihmiskauppa**
- **Tasa-arvopolitiikan organisaatio**
- **Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen**

Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, **koulutus**

- **Koulutuspolitiikkaan sisällytetään sukupuolten tasa-arvon edistäminen**
- **Opetussuunnitelmatyöllä ja opetusmenetelmillä edistetään sukupuolten tasa-arvoa**
- **Sukupuolitietoista oppilaan- ja opinto-ohjausta kehitetään**
- **Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa koskevia tavoitteita ja toimia**
- **Toiminnallisen tasa-arvosuunnittelun toteutuminen varmistetaan oppilaitoksissa ja suunnitteluelvoite laajennetaan koskemaan myös perusopetusta**
- **Oppimateriaaleilla edistetään sukupuolten tasa-arvoa**

Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, korkeakoulutus ja tutkimus

- **Korkeakoulu- ja tiedepolitiikassa vahvistetaan suku-puolinäkökulman valtavirtaistamista**
- **Korkeakoulujen tasa-arvotyötä ja sukupuolinäkökulman integroimista korkeakoulujen opetukseen ja tutkimukseen edistetään edelleen**
- **Kaikkeen opettajankoulutukseen integroidaan tasa- arvo- ja sukupuolitietoisuuden edistäminen**
- **Naisten tutkijanuraa edistetään konkreettisin toimenpitein**
- **Nais-, mies- ja sukupuolentutkimuksen asemaa vahvistetaan**

Segregaation lieventämistyöryhmän loppuraportti, suositusten alueet:

- **Tasa-arvo koulutuksessa**
- **Opetussuunnitelmien perusteiden uudistaminen**
- **Eri oppiaineet (käsityö, luonnontieteet, matematiikka, kaikki oppimateriaalit)**
- **Opinto-ohjaus**
- **Mediakasvatus**
- **Työelämävalmiuksien ja yhteyksien vahvistaminen**
- **Opettajankoulutus**
- **Arviointi- ja tutkimustiedon parempi hyödyntäminen**

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmataavoitteet 2011-2015

- **Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma perusopetukseen**
- **Perusopetuksen sukupuolitietoinen tuntijakouudistus**
- **Sukupuolitietoinen opinto-ohjaus**
- **Poikien ja tyttöjen koulumenestyksen erojen tutkiminen**
- **Tasa-arvo- ja sukupuolitietoisuuden koulutuksen toteutuminen opettajankoulutuksessa**
- **Nais-, mies- ja sukupuolentutkimuksen kattava valtakunnallinen arviointi yliopistoissa**

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman koulutuksen tasa-arvolinjauksia 1:

- **Kaikessa koulutuksessa, tieteessä, kulttuurissa, liikunnassa ja nuorisotyössä on toteutettava yhdenvertaisuusperiaatetta.**
- **Sukupuolten välisiä eroja osaamistuloksissa, koulutukseen osallistumisessa ja koulutuksen suorittamisessa kavennetaan ja koulutuksen periytyvyyttä vähennetään.**
- **Vahvistetaan opinto-ohjausta kaikilla koulutusasteilla.**
- **Koulutuksessa tehdään järjestelmällistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä.**

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman koulutuksen tasa-arvolinjauksia 2:

- **Tasa-arvoselonteko:** Hallituksen tavoitteena on, että opettajankoulutuksen järjestäjät sisällyttävät tasa-arvoa ja sukupuolitietoisuutta edistävät sisältökokonaisuudet ja näkökulmat kaikkien opettajien ja oppilaan- ja opinto-ohjaajien perus- ja täydennyskoulutukseen.
- **Opiskelijavalintojen uudistamisen vaikutukset** sukupuolten tasa-arvoon ja koulutuksen periytyvyyteen arvioidaan.

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman koulutuksen tasa-arvolinjauksia 3:

- **Naisten tutkijanuraa edistetään konkreettisin toimenpitein.**
- **Suomen Akatemian tuloksellista tasa-arvotyötä jatketaan ja kertynyttä tietotaitoa hyödynnetään myös laajemmin sukupuolten tasa-arvon edistämässä tutkimuksen ja tiedepolitiikan alueella.**

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma, OKM, luonnos 13.9.2011

- **OKM valmistelee koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelman. Tavoitteena on vähentää merkittävästi sukupuolten välisiä osaamis- ja koulutuseroja sekä vähentää koulutuksen periytyvyyttä. Valtioneuvosto hyväksyy vuoden 2012 loppuun mennessä toimenpideohjelman tueksi käynnistetään tutkimushanke.**

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016, koulutuksen eriarvoisuuden vähentämistä koskevat tavoitteet.

Peruskoulu:

- Puolitetaan koulujen ja alueiden väliset erot, sukupuolten osaamistasoero sekä sosiaalisen ja etnisen taustan selitysosuus perusopetuksen oppimistuloksista vuoteen 2020 mennessä. Pitkän tähtäyksen tavoitteena on poistaa erot kokonaan.**

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016, koulutuksen eriarvoisuuden vähentämistä koskevat tavoitteet.

Toinen aste:

- Puolitetaan sukupuolten välinen ero sekä sosiaalisen ja etnisen taustan vaikutus koulutuksen keskeyttämisessä perusasteen jälkeen vuoteen 2020 mennessä. Pitkän tähtäyksen tavoitteena on poistaa erot kokonaan.**

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016, koulutuksen eriarvoisuuden vähentämistä koskevat tavoitteet.

Korkeakoulutus:

- **Puolitetaan sukupuolten välinen ero sekä sosiaalisen ja etnisen taustan selitysosuus korkea-asteen koulutukseen osallistumisessa vuoteen 2020 mennessä. Vähennetään sukupuolten välistä eroa korkea-asteen tutkinnon suorittaneissa nuorissa ikäluokissa vuoteen 2020 mennessä ja puolitetaan se vuoteen 2025 mennessä. Pitkän tähtäyksen tavoitteena on poistaa erot kokonaan.**
- **Sukupuolen sekä sosiaalisen ja etnisen taustan vaikutuksen korkea-asteen koulutukseen osallistumiseen sekä koulutuksen suorittamiseen tulee kuulua OECD-maiden pienimpiin.**

LANUKE Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämishjelma 2012-2015, OKM, tekeillä

- **Strateginen tavoite 2:**

Yhdenvertaisuutta tuetaan myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten osalta.

- **Strateginen tavoite 3:**

Sukupuolinäkökulma ja tasa-arvon edistäminen sisällytetään kaikkeen lapsi- ja nuorisotoimintaan. Tehdään erityisesti koulutusjärjestelmän uudistamisprosesseissa sukupuolivaikutusten arviointi.